

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Candela Evangelica

Landsberg, Johannes Justus

[Köln], 1526

VD16 J 1187

Distinctio. III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34415

tutes, falsum est, vt per diffinitionem eorum superius patuit; immo nec actus eius, scilicet credere, meritorius est, nisi a voluntate ex charitate impetratur: Alias demones mererentur, quis ipsi credunt. Beatus Leo papa in homilia super euangelium, Videns Iesus turbas, sic ait: Nihil est aliud diligere deum, q̄ amare iustitiam.

Distinctio .III.

Cunc secundum membrum, quo insinuabatur quod adultus sine omni opere per solam gratiam non potest mereri eternā beatitudinem, prosequamur: Sciendum est igitur, quod dicere hominem non posse cōsequi eternam beatitudinem sine operibus per solam gratiam, hoc ita accipiendum est, non propter insufficientiam diuine virtutis beatificantis, qui vtiq̄ bonorum nostrorū non eget, psalmo. Is. nec propter defectum misericordie miserētis dei, sed vt p̄seruet ordo in reb⁹. Nulli dubium si vellet deus, posset hominem simul facere recte tendentem in vltimum finem, et aptum ad recipiendum ipsum vltimum finē, et ipsum finem consequentem, qui est ipsa beatitudo, sicut fecit in Christo, cuius anima statim in principio sue creationis, absq̄ aliqua operatione meritoria precedente, fuit beata. Sed hoc est singulare in ipso, eo quod per ipsum beatitudo erat ad alios deriuanda, secundum illud Apostoli ad Hebreos. 2. qui multos filios in gloriam adduxerat. Debebat ergo ipse perfecte habere, quod alijs daret. Non autem in corpore, sed in anima, vt opus redemptionis nature humane impleteret in corpore, et suo exemplo doceret filios, quo merito ab eo beatitudinem participarent. **S**portuit enim (ait de seipso) Christum pati, et ita intrare in gloriam suam. Ideo docet: **Q**ui non accipit crucem suam, et sequitur me, non est me dignus. **M**atth. decimo, et Luc. 14. **Q**ui non baulat crucem suam, et venit post me, nō potest meus esse discipulus: et iteꝝ **M**atth. 16. **S**i quis vult post me venis

re, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et se-
quatur me. Qui enim voluerit animam suam saluam
facere, perdet eam. Qui autem perdidit animam
suam propter me, inueniet eam. Quid enim prodest
homini, si mundum vniuersum lucretur, anime vero
sue detrimentum patiatur: Aut quam dabit homo
commutationem pro anima sua: Similia habentur
Marci. 8. in effectu verborum, et Luce. 9. Sequi-
tur Matth. 16. Filius enim hominis venturus est
in gloria patris sui cum angelis suis, et tunc reddet
vnicuique secundum opera eius. Ecce Iesus magis-
ter noster et dominus fecit hec et docuit. Oportet
igitur ut saluam crucem portent cum Christo, cru-
cifigantur cum Christo, moriantur cum Christo, res-
surgant cum Christo, si voluerint regnare cum Chri-
sto. Crucem cum Christo portare, est aduersa huius
mundi pie et virtuose pro deo, et penitentiam ve-
ram pro peccatis equanimiter tolerare, iuxta illud
Apostoli. 2. Timothe. 3. Omnes qui volunt pie vi-
uere in Christo Iesu. persecutionem patientur. Cru-
cifigi cum Christo, est vitia et concupiscentias mor-
tificare, iuxta Apostolum ad Gala. 5. Qui sunt Chri-
sti, carnem suam crucifixerunt cum vitijs et concupi-
scentijs: et ad Roma. 6. Vetus homo noster simul
crucifixus est, ut destruat corpus peccati, (id est
congeries peccatorum) ut ultra non seruiamus pec-
cato: hec ille. Mori cum Christo, est mori pecca-
tis, quia Christus pro peccatis mortuus est, et nos-
tra nobis remissa sunt, si tamen peccata in nobis
mortificauerimus, sicut hortatur Apostolus Col. 3.
Mortificate membra vestra que sunt super terram,
fornicationem, immunditiam, libidinem, concupi-
scentiam malam, auaritiam etc. Et talibus mortifi-
catis ait ibidem: Mortui enim estis, et ad Rom. 6.
Qui mortui sumus peccato etc. Item ibidem. Qui mor-
tuus est, iustificatus est a peccato. Resurgere cum
Christo, est vitam Christi pro posse in virtutibus
imitari, iuxta illud Apost. ad Roma. 6. Consepul-

Vetus
Homo

ti enim sumus cum illo p baptismū in mortē, vt quos
modo Christus surrexit a mortuis per gloriam pa
tris, ita et nos in nouitate vite ambulemus. Si
enim complantati facti sumus similitudini mortis
eius, simul z resurrectionis erimus. z alia ibidem.
Et ad Eph. 4. Renouamini spiritu mētis uestre,
z induite nouū hominem, qui secundū deum crea
tus est, in iustitia z sanctitate veritatis zc. Hic est
nouus homo, de quo ad Gala. ultimo: In Christo
Iesu neq; circumcisio aliquid valet, neq; preputis
um, sed noua creatura. Hic nouus homo viuet, z res
gnabit cum Christo. 2. Tim. 2. Si commortui su
mus, et conuiuemus: si sustinemus, z conregnabis
mus. Etiā heres erit regni Christi, ad Ro. 8. Ipe
spiritus testimoniū reddit spiritui nostro, quod su
mus filij dei: si autem filij, z heredes: heredes qui
dem dei, coheredes aut Christi: si tamen compati
mur, vt z conglorificemur. Hec pauca commemo
rauimus, vt sciamus ex doctrina magistri nostri Ie
su Christi, z apostoli sui Pauli, quid agendum sit
saluandis, qui regnabunt cum ipso domino Iesu in
eterna beatitudine. Et si Christus passus est p no
bis, quare nō etiam nos p eo aliquid patiemur, ut
ipsi conregnemus? Paulus apostolus multa pas
sus est, z tamen ait Ro. 8. Existimo qd non sunt cō
digne passionēs huius temporis ad futuram glori
am, que reuelabitur in nobis. Oporet ergo, vt ad
ultri saltem bonis operibus hoc regnum mereant.
Innocētes vero baptizati pueri, operari non possunt,
sed quia per baptismum membra Christi fa
cti sunt, subuenit eis meritū Christi ad beatitudinē
consequendā. Sic enim deus (qui omnia creauit pro
pter gloriam suam. i. vt notam faceret bonitatē su
am, z certas leges instituit) ordinauit, vt homo eter
nam beatitudinem mereretur. Et quod hoc ita sit,
p subiecta testimonia sacre scripture ostendemus:
Primo occurrit illud Matth. 20. vbi narratur pa
rabola de eoductis in laborem vinee patrie fami

hong 50

infantes

lias. i. ipsius dei, p denario diurno. Et in fine dicitur: Uoca operarios, et redde illis mercedem suā. Que merces ab vniuersali ecclesia et doctoribus eius intelligitur eterna vita, saltem finaliter. Id negare non potest Christianus, sed ethnicus et paganus. Igitur ab origine mundi vsq; ad finem eius, omnes conducti sunt a deo p mercede. i. eterna beatitudine, quā in fine vite vnusq; accipiet, q; talem vnusquisq; in egressu suo mercedē accipiet singulariter, qualem in nouissimo die accepturus est, quando vniciq; merces dabitur generaliter. Secūdo occurrit illud Gen. 15. Noli timere Abram, ego ptector tuus sum, et merces tua magna nimis. Clarū est, qd merces, que deus est, ipsa eterna beatitudo est. Merces aut respectum habet ad debitum ex merito operis Testatur hoc scriptura: Nā ad Rom. 4. ca. Apostolus ait: Si aut qui operat, merces non imputatur secundū gratiam, sed scdm debitum. Ecce merces respicit debitū ex merito operis. Abrahā vero obedierat deo, exiens de terra sua et cognatione sua etc. Gen. 12. Tam eminentis bonitatis est deus, vt dignet se nobis facere debitorem. Unde canit ecclesia: Si corde rogamus mundo, certe debes ex promisso. Sed hec dei dignatio ē, et non valor nostri operis, sed sicut supra dictum est, ex gratia gratum faciente, grata efficiuntur nostra opera et meritoria. Unde subdit Apostolus: Si ho qui non operat intellige opa legis, q̄ pax supra meminerat, et per que putabāt se Iudei iustificari) credenti autē in eū qui iustificat impiū, reputatur fides eius ad iustitiam scdm ppositum gratie dei. Quia fides egreditur a gratia dei, ut supra dictū est. Gratia vero hec, est origo meriti bonorum operum, et non cadit sub merito, sed est pueniēs omnes iustificandos peccatores, dans remissionē peccatorū, et beatitudinē spei in via. Unde subdit Apostolus: Sicut et Dauid dicit beatitudinem hominis, cui deus accepto fert iustitiam sine opere

bus. s. legis: Beati quorum remissa sunt iniquitates, et
quorum tecta sunt peccata etc. Quia hec gratia pri
ma et gratum faciens, gratis datur a deo et sine me
rito operum quorumcumque, sed facit opera sequentia
meritoria augmenti gratie, et eterne beatitudinis,
et tunc vocatur gratia cooperans, quia cooperatur
operanti et operibus suis. Hoc etiam manifeste in
verbis Apostoli habetur. Dicit enim: Credenti in
eum qui iustificat impium, reputatur fides eius ad
iustitiam secundum propositum gratie dei. Quasi dice
ret, propositum gratie dei est, id est, deus proponit per gra
tiam impium iustificare, ut fides eius ad iustitiam
reputetur, id est, ut opera que ex tali fide sequuntur, sci
licet credere et per dilectionem operari (de quo Apo
stolus ad Gal. 5.) ad iustitiam reputentur, ut vide
licet efficiantur iusta et meritoria. Qui enim iustus
est, operando secundum illam iustitiam, meretur merce
dem etiam ex debito propter propositum gratie dei.
Non enim propositum dei est, per gratiam impium
iustificare, ut solum credat, sed ut per charitatem opere
tur. Propterea et Abrahe et omnibus prioribus pa
tribus et posterioribus dedit precepta et mandata
de actibus virtutum, ut patet per uniuersam sacra
scripturam: immo ipsum credere est in precepto
quod est actus credentis vel fidei: sed non est meritori
us, nisi fuerit a voluntate per charitatem imperatus.
Non est ergo fides illa informis vel sine charitate,
que per gratiam dei reputatur ad iustitiam, sed il
la que per dilectionem operatur. ad Gal. 5. Volun
tas per charitatem mouet intellectum ad assenti
endum his que sunt fidei, et captiuat intellectum in ob
sequium Christi, ut innuitur. 2. Corint. 10. ut fides
reputetur in iustitiam. Quando iustificatur impi
us, gratia infundit essentie anime, charitas volun
tati, intellectui fides etc. intellectus presentat vo
luntati obiectum suum scilicet bonum appetendum
et diligendum. Voluntas per charitatem tendit in
summum bonum, et imperat intellectui ut credat in

primam & infallibilem veritatē, & ad assentiendum
his que sunt fidei. Et hoc maxime fit, quando infi-
delis ad fidem conuertitur. Ecce in iustificatione
impij homo mouetur a deo, & motus seipsum mo-
uet, assistēte motui ei⁹ deo. Quomodo igit (vt he-
reticus inquit) agit ibi nuda fides? Estet ne existēs
sine gratia in anime essentia, & sine charitate in vo-
luntate, sola fide existente in intellectu homo iu-
stus? Sed has res distinctiones, & eas quas supra
posuimus, nolunt heretici admittēre, dicentes i fi-
de oīa haberi. Sic spiritualem cibum offerunt con-
fusum, vt discerni nequeat admixto veneno perfi-
die, vt animas occidant, quasi si quis corporalem
cibum administrās, in vna olla misceret cum vene-
no panem, piscem, holera, nuces, carnes, vinū, ce-
reuisiā, sinapiū, caseū &c. & diceret conuiuīs, come-
dite, hic est panis, quia secundum doctores in scri-
pturis, panis representat omem cibum. In tātam
vesantiam & execrabilem superbiā, modernis tem-
poribus heretici prolapsi sunt, vt sanctissimis do-
ctoribus (quorū sanctissima & immaculata vita, & il-
luminosiss. doctrinis, et clarissimis miraculis, tota
ecclesia catholica iam mille & pene quingentis an-
nis illustrata est) non solum equare se audeant, ve-
rum etiam super illos se extollere presumant, & (quod
iniquissimū ē) eorū sancta et v̄itate plena dogmata
detestari, & tanquā falsa abijcere sint conati. Uniuer-
sitatibus insup detrahunt, studia derident, vt cum
sana doctrina plebs fidelis edocta non fuerit, vnus
quisq; quod libet, faciat, ab obedientia superiorū
recedat, inuocantes deū ac sanctos eius colentes
extinguat, & omnia & omnes in confusum peccatorū
chaos deducāt. Sed de his impresentiarum satis.
Nunc reuertamur a quo digressi sumus, & illud ad
Ephesios. 2. (vbi dicitur gratia estis saluati per fi-
dem, & hoc non ex vobis. dei enim donum est, & nō
ex operibus, vt ne quis glorietur) p̄cedentibus cō-
nectamus, cum quibus multam videt habere con-

formitatem. Nam hic manifeste exprimitur, quod gratia dei (que est donum eius) est causa nostre salutis, et non nostra opera, quia precedit ea, ut iam sepe dictum est. Fides autem est prima virtus huius gratie secundum actum, licet secundum habitum cum spe et charitate simul infundatur, et ideo pre ceteris exprimitur. Christiani etiam ab ea fideles appellati sunt. Non autem vult Apostolus docere, quod per bona opera non mereamur vitam eternam, cum contrarium manifeste dicat, ut infra patebit, sed excludere voluit errorem Iudeorum, qui se putabant saluari per opera legis: itemque eorum qui putabant sua opera sine gratia posse sufficere ad salutem, et inde gloriabantur. Quapropter repressit hanc gloriationem etiam. 2. Corin. 10. scribens: Qui gloriatur (inquit) in domino gloriatur. et Psal. 33. dicitur: In domino laudabitur anima mea, quia a domino habet quod sit laudabilis. Verum hunc scripture locum, et eum quem prefati sumus ad Rom. 4. ceteraque multa, quidam (ut verbis utar beati Petri apostoli epistola eiusdem canonica. 2. capite ultimo) indocti et instabiles depravant, sicut et ceteras scripturas ad suam ipsorum perditionem. Hi sunt heretici qui sunt indocti in scripturis secundum sensum spiritus sancti, et instabiles in fide et moribus. Subiungamus nunc auctoritates scripture sancte, que de merito loquuntur, sicut due predictae. Tertio occurrit illud Ruth cap. 2. ubi dicitur: Reddat tibi dominus pro opere tuo, et plenam mercedem accipias a domino deo Israel ad quem venisti, et sub cuius confugisti alas. Quarto, precedenti concordat illud, quod dicitur. 2. epist. canonica sancti Iohannis apostoli. Videte (inquit) vosmetipsos, ne perdatis que operati estis, sed ut mercedem plenam accipiat. Quinto est illud Paral. 13. ubi dicitur: Confortamini, et non solvantur manus vestre. id est opera. erit enim merces operi vestro. Sexto Prover. xi. dicitur: Seminanti iustitiam, merces fidelis. id est eterna retributio

tio. Septimo, Matth. 5. persecutionē patientibus dicit dominus: Gaudete et exultate, quoniam merces vestra copiosa est in celis. Octavo, Matth. 6. dicitur: Attēdite ne iustitiam vestrā faciatis corā hominibus ut videamini ab eis, alioquin mercedē nō habebitis apud patrem vestrū qui in celis est. Ad circo manifestum est, quod iustitiam facientibus non ut videantur ab hominibus, merces est apud patrem qui in celis est. Nono, Marci. 10. dicitur: Quis potum dederit vobis calicem aque frigide, amen dico vobis, nō perdet mercedem suam, hoc est, habebit mercedem suam. Decimo. I. Corinthi. 3. dicitur: Unusquisque propriam mercedem recipiet secundum suum laborem. Undecimo. 2. Corinthio. 5. Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit siue bonum siue malū. Duodecimo Christus dominus in euangelio Luce. 10. et Paulus apostolus. I. Timotheo. v. dicunt, dignus est operarius mercede sua. Tertiodecimo, Apoca. 22. dicitur: Ecce venio cito, et merces mea mecum, reddere unicuique iuxta opera sua. Reddere est iterum dare vel restituere. Et sicut in proposito materia requirit, est dare pro opere vel merito mercedē, ubi requiritur debitum secundum iustitiam. Ideo etiam dicit Apostolus. 2. ad Timotheum. 4. In reliquo reposita est mihi corona iustitiae, quam reddet mihi dominus in illa die iustus iudex. Pro quo clarius intelligendo, est sciendum quod opus meritorium hominis potest dupliciter considerari: Uno modo secundum quod procedit ex libero arbitrio, et sic meretur eternam beatitudinem de congruo. Videtur enim congruum, ut homini operanti secundum suam virtutē, deus recompenset secundum excellentiam suae virtutis. Alio modo potest meritorium opus considerari secundum quod procedit ex gratia spiritus sancti, per quam homo personae factus est divinae naturae, et adoptatus in filium dei, et cui debet hereditas ex ipso iure adoptio-

onis, scdm illud ad Ro. 8. Si filij, & heredes. et sic
est meritorium vite eterne ex condigno. Sic em̄ va-
lor meriti attendit scdm virtutē spiritus sancti mo-
uentis nos in vitam eternam, scdm illud Joha. 4.
Fiet in eo fons aque salientis in vitam eternā. Et
tantū de autoritatibus mercedem continentibus,
dicta sufficiant. **Distinctio .IIII.**

Et nunc de opibus meritorijs aliqua ex sacro elo-
quio testimonia adducam⁹. Occurrit inter cetera
illud Deut. 6. Diliges dominū deum tuum ex toto
corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota fortitudīe
tua. Quibus Matt. 22. addit, ex tota mente tua.
Marc. 12. & Luc. 10. eadem ponunt, sed loco for-
titudinis dicit Marc⁹ ex tota virtute, & Lucas ex
omnib⁹ virib⁹ tuis. Et (vt dicit Iesus legifer vtri⁹
usq; testamenti) hoc est primū & maximum manda-
tum. Scdm aut̄ simile ē huic: Diliges primum tu-
um sicut te ipsum. In his duob⁹ mandatis tota lex
pendet & pphete. Quicquid ergo precipit de fide
& spe alijsq; virtutib⁹, in sola radice charitatis so-
lidat. Charitas vero opando implet, dñs Iesu at-
testante qui ait: Qui habet mandata mea & seruat
ea, ille est qui me diligit. Joh. 14. Et ibidē: Si di-
ligitis me, mandata mea seruate. Et iter⁹: Si quis
diligit me, sermonem meū seruabit. Opā p̄o chari-
tatis merentur vitam eternam. Quia subdit domi-
nus: Et pater me⁹ diliget eum, & ad eum veniem⁹,
& mātionem apud eum faciemus. Item ibidem su-
pra hoc, Qui diligit me, diliget a p̄e meo, et ego
diligam eum, & manifestabo ei me ipsum. Hec co-
gnitio & ista dilectio est vita eterna. Quia cui deus
manifestatus est, & q̄ a deo diligit, utiq; deū videt,
& eū diligit, & eo inamissibiliter fruit̄, q̄ est eterna
beatitudo, q̄uis essentialit̄ p̄sistat in aspectu claro
ipsius diuinitatis. Unde dicit dominus Iesus Jo-
hannis. 17. Hec est vita eterna, vt cognoscāt te so-
lum deū verum, et quem misisti Iesum Christum.
Hanc voluit diligētibus se dari, vnde ait: Pater,

E